

Regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer

Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen

ONTWERP

Kadernota en begroting 2026 -2029

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Inhoudelijke kaders	4
2.1	Van Beschermd wonen (BW) naar Beschermd thuis (BT)	4
2.2	Beleidskader Opvang, Wonen en Herstel	5
2.3	Ontwikkelagenda Beschermd wonen	5
2.4	Maatregelen Maatschappelijke Opvang	6
3	Regiobegroting	7
3.1	Regiobegroting 2026-2029	7
3.2	Uitgangspunten	7
	Rijksbudget is werkbudget	7
	Prijsstijgingen neutraal	7
	Bijdrage gemeenten aan Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen	8
	Financiële risico's voor gemeenten	8
3.3	Toelichting Lasten	8
	(a.) Zorgkosten Cliënten	8
	(b) Maatschappelijke Opvang	9
	(c.) Innovatiefonds Opvang, Wonen en Herstel	9
	(d) Frictie- en ontwikkelkosten	10
	(e) Gekantelde dagbesteding	10
	(f) Personeelskosten	10
	(h) Herstelacademie	10
	(i) Advieskosten	10
	(j) Overige kosten	11
3.4	Toelichting Baten	11
	(k) Bijdrage voor 100% gedekt door centrumgemeente Haarlem	11
	(l) Eigen bijdrage	11
3.5	Risico's en weerstandsvermogen	11
3.6	Regionale reserve Beschermd wonen	11
3.7	Verwerking van zienswijzen gemeenteraden	12
	Bijlage 1. Financiële risico's 2025 t.b.v. berekening weerstandsvermogen	13
	Bijlage 2. Formatie Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en lokaal	16
	Bijlage 4. Lokale uitvoeringskosten	18
	Bijlage 5. De verdeelsleutel op basis van het (voorlopige) objectief verdeelmodel	19

1 Inleiding

Voor u liggen de ontwerp kaders en de begroting van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen voor de periode 2026-2029.

Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen vraagt het Gemeenschappelijk Orgaan om een zienswijze op dit ontwerp. Na verwerking van deze zienswijzen stelt het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen de begroting vast.

De regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer werkt voor de uitvoering van de Wmo taak Beschermd wonen sinds 2024 samen in een Gemeenschappelijke regeling. Vanuit een Gemeenschappelijk orgaan Beschermd wonen wordt gezamenlijk op de uitvoering gestuurd.

De regio loopt met deze samenwerking vooruit op landelijke wetgeving (Wet Woonplaatsbeginsel) die de doordecentralisatie Beschermd moet regelen. Gelijk met de invoering van het woonplaatsbeginsel zou een nieuw objectief verdeelmodel ingevoerd worden.

Zo lang deze wetgeving er nog niet is gaan we er in deze begroting van uit dat het Rijk in 2026-2029 de rijksbijdrage voor Beschermd wonen aan centrumgemeente Haarlem blijft overmaken. Haarlem zet vervolgens namens het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen deze bijdrage in voor alle in deze begroting opgenomen posten.

2 Inhoudelijke kaders

2.1 Van Beschermd wonen (BW) naar Beschermd thuis (BT)

De regionale samenwerking is gebaseerd op een gedeelde visie op Beschermd wonen. Deze is gebaseerd op het advies van de Commissie Dannenberg (2016). De regio beoogt het mogelijk te maken dat inwoners die op Beschermd wonen zijn aangewezen vaker thuis, of zo thuis mogelijk, kunnen blijven wonen en daar begeleid worden. De regio wil voorwaarden scheppen om deze beweging van Beschermd wonen (BW) naar Beschermd thuis (BT) mogelijk te maken.

De regio wil daarnaast een betere spreiding van de voorzieningen Beschermd wonen. Daarmee kan het aanbod Beschermd wonen/Beschermd thuis meer in verbinding komen met het lokale welzijns- en ondersteuningsaanbod in elk van de deelnemende gemeenten. Dat is ook nodig voor de beweging naar Beschermd thuis.

Met het toevoegen van een nieuw product trajectbegeleiding bij de - in 2024 afgeronde - aanbesteding Beschermd wonen is het mogelijk gemaakt voor aanbieders Beschermd wonen om intensief thuis te begeleiden (Beschermd thuis). De trajectbegeleiding kan direct na stellen van een indicatie worden ingezet en vervangt daarmee grotendeels de huidige wachtlijsten.

Voor de beweging naar Beschermd thuis is meer nodig. We zetten in op samenwerking van het lokale aanbod begeleiding en de aanbieders Beschermd wonen. We zorgen voor continuïteit in ondersteuning voor mensen die zelfstandig gaan wonen, zo lang als dat nodig is met trajectbegeleiding en daarna met ambulante ondersteuning vanuit het lokale aanbod. Ook komen er pauzeplekken waar mensen tijdelijk terecht kunnen als het thuis niet meer gaat. Van groot belang is dat er duidelijkheid komt voor jongeren in jeugdhulp die 18 worden en woon/zorgvraag hebben. Beschermd wonen is niet altijd aangewezen voor deze groep.

We zetten ons in om de sociale acceptatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid in de wijk makkelijker te maken. We doen dat door buurtgenoten handvatten om met verward/onbegrepen gedrag om te gaan. We gebruiken kennis over wat er elders goed werkt naar onze regio en kijken wat ervan kunnen leren.

Het doel om in 2030 Wonen Eerst in elke gemeente als methode van systeemaanpak te kunnen bieden is verbonden met de opgave Beschermd wonen. Uitstroommogelijkheid via het Pact voor Uitstroom en de Opstapregeling helpen om mensen zo thuis mogelijk te laten wonen.

In iedere gemeente moeten tijdelijke en structurele woonoplossingen komen, zodat het beroep op intramuraal voorzieningen afneemt en mensen sneller kunnen herstellen in een zo regulier mogelijke woonomgeving.

We bevorderen en versterken de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid zowel binnen de begeleiding als de uitvoering van beleid. De cliënt en wat deze nodig heeft komt centraal te staan.

We stemmen af met de financiers van 'aanpalende' domeinen, waaronder de Wlz, Forensische zorg, zorg vanuit het veiligheidsdomein en jeugdhulp. De laatste met speciale aandacht voor meer continuïteit in de begeleiding van jongeren die uit de jeugdhulp komen. Ook gaan we de dagbesteding anders organiseren. Deze is nu centraal belegd bij Buurts Haarlem en kan lokaal worden georganiseerd.

2.2 Beleidskader Opvang, Wonen en Herstel

In het regionaal kader Opvang, Wonen en Herstel zijn beleidsuitgangspunten vastgelegd die in alle gemeenten van toepassing zijn. De gemeenten zetten zich gezamenlijk in om:

- Dakloosheid van onze inwoners te voorkomen.
- Inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo veel mogelijk thuis te ondersteunen.
- Vanuit de regionale uitgangspunten 'cliënt of gezin centraal' en 'zo thuis mogelijk' te handelen.

Dit vertaalt zich in deze beleidsopgaven:

1. Preventie: zorgen dat mensen zo thuis mogelijk kunnen wonen en dakloosheid voorkomen wordt;
2. Ondersteuning op maat; zorgen dat mensen zo snel als mogelijk kunnen herstellen én zo thuis mogelijk kunnen (blijven) wonen;
3. Meer tijdelijke en structurele woonoplossingen, zodat er voldoende passend en betaalbaar woonaanbod is;
4. Realiseren van stabiele uitstroom door nazorg: continuïteit in ondersteuning bieden, zo lang als nodig is.

In alle gemeenten zijn maatregelen uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma Opvang, Wonen en Herstel. Omdat meerdere beleidsopgaven regionaal moeten worden opgepakt is in deze uitvoeringsprogramma's een 'regionale paragraaf' opgenomen met daarin de opgaven waar gezamenlijk uitvoering aan wordt gegeven.

2.3 Ontwikkelagenda Beschermd wonen

In 2024 is de regionale aanbesteding van het Beschermd wonen en de Maatschappelijke Opvang voor de periode 2024-2028 afgerond met een gunning aan 24 aanbieders voor het perceel trajectbegeleiding. Daarvan zijn er 17 die Beschermd wonen met verblijf gegund zijn en 3 verblijf Maatschappelijke Opvang.

Een belangrijke afweging in de gunning van de aanbesteding is de bijdrage van aanbieders aan de inhoudelijke transformatie van Beschermd wonen naar beschermd thuis.

Gegunde aanbieders hebben zich verbonden aan een gezamenlijke ontwikkelagenda en geven hier in de contractperiode uitvoering aan. In de regionale begroting is hiervoor een budget gereserveerd.

De ontwikkelopgaven zijn:

- Spreiding van locaties over de regio
- Direct na toewijzing Beschermd wonen starten met begeleiding
- Acceptatie in de wijk bevorderen
- Netwerksamenwerking met aanbieders van GGZ, Wmo, welzijn etc.
- Het bevorderen van de inzet van ervaringsdeskundigheid in de hulpverlening en
- Het ontwikkelen van pauzeplekken waar inwoners voor korte tijd kunnen blijven als het thuis even niet meer gaat.

2.4 Maatregelen Maatschappelijke Opvang

Regionaal is overeengekomen maatregelen te nemen om de druk op de Maatschappelijke Opvang te verminderen. In het GO BW is afgesproken om uitvoering te geven aan de adviezen uit het AEF-onderzoek naar de oorzaken van het tekort in de MO. Hiertoe wordt een voorstel met maatregelen uitgewerkt voor besluitvorming in het GO BW.

In 2026 wordt tevens uitvoering gegeven aan de regionale woonzorgopgave, inclusief afspraken over het aantal benodigde sociale huurwoningen/ betaalbare woonplekken, woonvormen voor aandachtsgroepen en Beschermd wonen plekken in de regio.

3 Regiobegroting

3.1 Regiobegroting 2026-2029

In duizenden euro's			2025	2026	2027	2028	2029
Lasten	Zorgkosten cliënten (ZIN en PGB)	a.	41.053	41.070	41.070	41.070	41.070
	Dekking tekort MO vanuit exploitatie	b.	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	Dekking tekort MO vanuit reserve GO BW		3.451	3.199	3.199	3.199	pm
	Innovatiefonds vanuit reserve GO BW	c.	2.400	2.400	-	-	-
	Ontwikkeling- en frictiekosten	d.	350	350	350	350	350
	Gekantelde dagbesteding	e.	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159
	Personeelskosten GO	f.	1.364	1.364	1.364	1.364	1.364
	Bijdrage GO aan uitvoeringskosten gemeenten	g.	1.565	1.685	1.685	1.685	1.685
	Subsidies (Herstelacademie)	h.	240	240	240	240	240
	Advieskosten	i.	170	170	170	170	170
	Overige kosten	j.	100	100	100	100	100
	Totale lasten (excl. mutaties reserves)		54.852	54.736	52.336	52.336	49.137
	Baten	Gemeentelijke bijdrage GO	k.	-	-	-	-
Rijksbijdrage - historisch budget	l.	-47.867	-48.004	-48.004	-48.004	-48.004	
Eigen bijdrage - historische cliënten	m.	-1.133	-1.133	-1.133	-1.133	-1.133	
Totale baten (excl. mutaties reserves)		-49.000	-49.137	-49.137	-49.137	-49.137	
Saldo (excl. mutaties reserves)		5.473	5.292	2.892	2.892	-	
Onttrekkingen aan reserves		-5.851	-5.599	-3.199	-3.199	-	
Resultaat			-	-	-	-	-

3.2 Uitgangspunten

Rijksbudget is werkbudget

Het uitgangspunt 'Rijksbudget is werkbudget' is gehanteerd. Dit was bij de vorige begroting (2025-2028) ook zo. Er is dus niet gekozen voor een begroting op basis van een prognose van de zorgkosten. De reden hiervoor is bij 'toelichting lasten' onder 3.3 toegelicht.

Prijsstijgingen neutraal

Net als bij de begroting 2025-2028 worden prijsstijgingen vanaf 2025 gelijk verondersteld aan de te verwachten verhoging in de decentralisatie-uitkering Beschermd wonen.

Bijdrage gemeenten aan Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen

Pas na de wettelijke doordecentralisatie van het Beschermd wonen ontvangen de gemeenten direct Rijksmiddelen voor de uitvoering van de taken Beschermd Wonen en zullen de gemeenten aan het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen vanuit die middelen gaan bijdragen.

Tot dat moment draagt de gemeente Haarlem de volledige Rijksbijdrage Beschermd wonen over aan het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen. Het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen is daarmee (financieel) verantwoordelijk geworden voor dit budget.

Ook het financiële overschot op Beschermd Wonen van 2024 zal door de gemeente Haarlem worden overgeheveld naar de reserve van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen.

Financiële risico's voor gemeenten

De financiële risico's voor individuele gemeenten zijn beperkt. Alleen als de reserve Beschermd wonen in het jaar t+4 (dus 2029) onder de €5 miljoen zou komen, lopen gemeenten het risico de reserve te moeten aanvullen (in het jaar t+4), conform daartoe in het Bijdragebesluit 2025 gemaakte afspraken

Zodra de doordecentralisatie een feit is ontstaan er wel risico's voor gemeenten. Omdat Beschermd wonen om kleine aantallen cliënten met sterk variërende zorgkosten gaat, is het risico op budgetoverschrijdingen reëel. Er is daarom een solidariteitsafpraak gemaakt om voor een periode van drie jaar na de wettelijke doordecentralisatie (tot uiterlijk 2028) eventuele tekorten en overschotten op de zorgkosten via een toekomstig vereveningsfonds te verrekenen.

3.3 Toelichting Lasten

(a.) Zorgkosten Cliënten

Dit betreft kosten voor Zorg in Natura (ZIN) en kosten voor Pgb's. Gezien de grote onzekerheid over het financiële effect van de nieuwe contracten is het ontvangen rijksbudget hier het 'werkbudget' (na aftrek van alle overige kosten).

Deze onzekerheid bestaat om drie redenen:

1. De kosten onder oude en nieuwe contracten zijn moeilijk vergelijkbaar als gevolg van een wijziging van bekostigingssystematiek bij start van de nieuwe contracten vanaf juli 2024. Hierdoor kan het volledig jaareffect van de verhoogde tarieven pas met zekerheid bepaald worden op basis van de werkelijk gemaakte kosten achteraf. Gegeven de stapsgewijze implementatie van de nieuwe contracten is nog niet alle data beschikbaar over de 2^e helft van 2024 om tot een goede inschatting van het aanbestedingseffect te komen over volledig 2025 (en de jaren daarna).
2. Daarnaast is er onzekerheid over het financiële effect van het meer dan voorheen inzetten van ambulante begeleiding en/of nieuw gecontracteerde aanbieders die kleinschalig verblijf in de regio gaan aanbieden.
3. Een stijging als gevolg van volume- en/of prijsstijging wordt niet meegenomen na 2025 omdat de indexatie (en compensatie voor volumegroei) voor 2026 en verder zoals gewoonlijk pas bekend worden gemaakt bij de meicirculaire 2025. De aanname is daarom dat elke volume- en/of prijsstijging na 2025 gecompenseerd wordt door een verhoging in de decentralisatie uitkering Beschermd Wonen voor centrumgemeente Haarlem.

In de zienswijze op de begroting 2025-2028 heeft de gemeenteraad van de gemeente Haarlemmermeer verzocht om de volgende begroting op basis van een inschatting van de feitelijke zorgkosten op te stellen. Dat blijkt helaas voor deze begroting nog niet mogelijk en zal in de volgende begroting wel kunnen. Het effect van de nieuwe overeenkomsten zal dan zichtbaar zijn.

(b) Maatschappelijke Opvang

Voor het tekort op de Maatschappelijke opvang wordt ook aanbestedingseffect (verhoogde tarieven) verwacht. Hier speelt ook dat er transitiekosten worden gemaakt als gevolg van de overname van de MO-locatie Wilhelminastraat. Ook is de capaciteit van de tussenvoorziening Anton Pieck Hofje uitgebreid.

De verwachte kosten na 2025 voor de Maatschappelijke opvang zijn niet geïndexeerd en kunnen daardoor hoger uitvallen met mogelijke gevolgen voor de reserve Beschermd wonen. Hier staat tegenover dat via het gemeentelijke accres compensatie voor loon- en prijsstijgingen wordt toegekend, welke ook niet is opgenomen in de begroting. Aangezien de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang niet wordt geïndexeerd (indexatie vindt plaats via een verhoging in het accres op de algemene uitkering van de afzonderlijke regiogemeenten oftewel het Gemeentefonds), is dit een onderschatting van het toekomstige tekort. Er wordt namelijk geen rekening gehouden met een bijdrage van de afzonderlijke gemeenten ter dekking van eventuele prijsstijgingen. Door de werkwijze Rijksbudget is werkbudget is er waarschijnlijk ook een onderschatting in de toevoegingen van de reserve (die nu niet worden meegenomen). Deze werkwijze (en de samenhang tussen de tekorten op de Maatschappelijke opvang en de vermoedelijke overschotten op Beschermd wonen) zorgt voor een meer evenwichtig beeld.

De regio wil met de strategie *Wonen eerst* dakloosheid voorkomen en zorgen dat mensen minder lang in de Maatschappelijke Opvang verblijven. Door deze beweging zullen de kosten voor de Maatschappelijke opvang op termijn naar verwachting afnemen. Deze effecten zijn niet in de begroting meegenomen.

Bij het opstellen van deze begroting doen we de aanname dat de wettelijke doordecentralisatie van Beschermd wonen van de centrumgemeenten naar alle gemeenten niet in 2026 zal plaatsvinden. Er is afgesproken dat - als de doordecentralisatie inderdaad niet per 1 januari 2026 doorgaat - er nieuwe afspraken gemaakt gaan worden over de dekking van het tekort op de Maatschappelijke opvang vanuit middelen Beschermd wonen.

Kosten inwoners in Maatschappelijke opvang die wachten op plek in Beschermd wonen

Er is een groep inwoners (10 personen) die bij gebrek aan een passende plek in een voorziening Beschermd wonen in de Maatschappelijke opvang verblijven. De kosten voor de opvang van deze groep (geschat op €650.000) drukken ten onrechte op het budget Maatschappelijke opvang. Dat is in de begroting Maatschappelijke opvang aangepast. Hierdoor zal het tekort op de Maatschappelijke opvang lager uitvallen en het overschot op Beschermd wonen wordt hiermee verlaagd. Het verschuiven van de kosten voor deze doelgroep, is één van de voorgestelde maatregelen uit het AEF-rapport naar het tekort in de Maatschappelijke opvang.

(c.) Innovatiefonds Opvang, Wonen en Herstel

In de oprichtingsdocumenten van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen is afgesproken dat jaarlijks bij de begroting vastgesteld wordt welke middelen beschikbaar zullen zijn voor een innovatiefonds. Regiogemeenten kunnen van dit fonds gebruik maken voor activiteiten die de verbinding tussen Beschermd wonen (regionaal) en lokaal georganiseerde ondersteuning verbeteren, of voor innovatieve woon-zorg oplossingen.

Het innovatiefonds is in voorgaande jaren onderbenut gebleven. Dat had ook te maken met de aandacht en energie die uitging naar het implementeren van de samenwerkingsafspraken, de decentrale toegang en de nieuwe contracten. Gemeenten hebben de ambitie bevestigd om actief te investeren in innovatie. Het GO heeft de beoordelingscriteria aangepast. Voorstel is daarom in deze begroting nog steeds 5% van de totale rijksbijdrage (historische Rijksbijdrage plus regionale Rijksbijdrage) voor innovatie te reserveren in 2026.

Begroting Innovatiefonds (in duizenden euro's)	2024	2025	2026
Rijksbijdrage	45.065	47.867	48.004
Gestelde omvang van rijksbijdrage Innovatiefonds	0,6%	5,0%	5,0%
	251	2.400	2.400

(d) Frictie- en ontwikkelkosten

Er zijn werkafspraken gemaakt met de gecontracteerde aanbieders om de ontwikkelagenda met 6 ontwikkelopgaven te gaan uitvoeren. Aanbieders krijgen dan de mogelijkheid innovaties te ontwikkelen. Daarnaast kunnen frictiekosten optreden bijvoorbeeld als er bestaand aanbod of bestaande werkwijzen aangepast moeten worden. Of als plekken BW of MO afgebouwd moeten worden. Voor frictie- en ontwikkelingskosten bij zorgaanbieders moet daarom opnieuw €350.000 opgenomen worden voor 2026.

(e) Gekantelde dagbesteding

In 2026 zal het grootste deel van de regionale opvang nog altijd in Haarlem plaatsvinden. Lokale aanbieders kunnen nog steeds ingezet worden en kunnen kosten verrekenen met Buurts. De (gekantelde) dagbesteding wordt door Buurts Haarlem verzorgd voor iedereen die in Beschermd wonen-locaties verblijft, ongeacht herkomst. Naar mate de spreiding van Beschermd wonen vorm krijgt, zal de dagbesteding in toenemende mate in de eigen gemeente moeten worden georganiseerd. Hiervan zal in 2026 nog geen of onvoldoende sprake zijn. Het budget voor dagbesteding in de regionale begroting van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd wonen wordt daarom vooralsnog gehandhaafd voor de periode 2026-2029.

(f) Personeelskosten

De toegang tot Beschermd wonen wordt vanaf 2025 volledig door de deelnemende gemeenten uitgevoerd. Dat is in deze begroting verwerkt.

Ten opzichte van de begroting 2025-2028 zijn dit de aanpassingen:

- Voor het GO BW is extra beleidscapaciteit binnen het GO BW begroot, gezien de toename in werkzaamheden.
- De administratieve ondersteuning blijft bij het GO BW en wordt niet door gedecentraliseerd naar lokale gemeenten, in ieder geval totdat het nieuwe woonplaatsbeginsel wordt ingevoerd.
- Contractmanagement en de regionale expertisefunctie blijven vooralsnog regionale functies en onderdeel van de regionale formatie.
- De inzet van een financieel ondersteuner is toegevoegd aan de formatie van het GO BW.

Jaarlijks wordt geëvalueerd hoe de formatie zich verhoudt tot de werklast. Op basis hiervan wordt de personele inzet jaarlijks herzien.

(h) Herstelacademie

Voorzien is dat de subsidie in de jaren 2025 en 2026 gecontinueerd wordt en dat er vanaf 2027 een nieuwe afweging nodig is op basis van de uitkomst van de in 2024 uitgevoerde evaluatie. In afwachting van een besluit hierover worden de kosten voor 2027 t/m 2029 nog wel begroot.

(i) Advieskosten

Over de afgelopen jaren zijn er diverse onderzoeken en projecten gedaan waarvoor kosten gemaakt zijn. Denk daarbij aan onderzoeken naar reële tariefstelling, advies betreffende aanbestedingen, begeleiding van de doordecentralisatie en extern juridisch advies. In de begroting is hiervoor € 170.000 opgenomen.

(j) Overige kosten

Op basis van ervaring over de afgelopen jaren worden er jaarlijks verschillende overige kosten gemaakt. Dit was circa € 100.000 over de afgelopen jaren en betreft kleinere onvoorziene kosten. Als zodanig wordt voor 2026 en verder eveneens € 100.000 in de begroting opgenomen.

3.4 Toelichting Baten

(k) Bijdrage voor 100% gedekt door centrumgemeente Haarlem

Dit betreft de hoogte van de decentralisatie uitkering Beschermd Wonen (stand septembercirculaire 2025).

(l) Eigen bijdrage

De eigen bijdrage is begroot op het niveau van de realisatie in 2024.

3.5 Risico's en weerstandsvermogen

Voor de regionale taak Beschermd Wonen wordt van rijkswege een flink budget uitgekeerd. De gemiddelde kosten per cliënt zijn echter hoog (tussen de € 30.000 en € 50.000 per jaar). Er is een wachtlijst voor Beschermd Wonen plekken. Mogelijke (financiële) risico's die betrekking hebben op 2025 worden hieronder opgesomd en in bijlage 1 verder toegelicht.

- Uitbreiding van Beschermd wonen voorzieningen (kans: 10%)
- Groter dan verwachte toename in het aantal cliënten Beschermd wonen (kans: 20%)
- Verlaging in decentralisatie-uitkering Beschermd wonen vanwege een lagere vaststelling van het objectief verdeelmodel en/of een te hoge instroom in de Wlz (kans: 10%)

Op basis van bovenstaande financiële risico's voor 2025 is een weerstandsvermogen berekend. Hierbij wordt de kans vermenigvuldigd met het bedrag en deze gewogen bedragen worden bij elkaar opgeteld om te komen tot een weerstandsvermogen van € 500.000. Dit risico kan in de periode 2025 - 2029 gedekt worden vanuit de reserve.

3.6 Regionale reserve Beschermd wonen

Het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen beschikt in 2025 over een eigen reserve om regionale financiële risico's op te vangen. De reserve wordt gevoed uit de overschotten Beschermd wonen van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen per 31 december 2024 en uit het eventuele overschot op de uitvoeringskosten van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen.

De reserve wordt in 2026 ingezet voor de dekking van de volgende (mogelijke) tekorten:

- een tekort op de Rijksmiddelen voor Beschermd wonen die centrumgemeente Haarlem ontvangt voor de hele regio;
- een tekort op Maatschappelijke opvang voor drie jaar na de ingangsdatum van de Wet woonplaatsbeginsel en het objectief verdeelmodel (wettelijke doordecentralisatie), mits deze ingangsdatum niet later is dan 1 januari 2026 (zie ook toelichting bij 'lasten').
- incidentele kosten en eventuele frictiekosten die voor rekening van regio komen.

In het bijdragebesluit is opgenomen dat als de reserve van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen in het jaar t+4 (2029) onder de € 5 miljoen komt, alle gemeenten de reserve in datzelfde jaar naar rato aanvullen. De verdeelsleutel is gebaseerd op een eerdere weergave van het objectief verdeelmodel (zie bijlage 5). Wanneer de reserve in het jaar t+4 (2029) hoger is dan de afgesproken bovengrens van € 7 miljoen, wordt het overschot uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, eveneens in dat jaar. Zo wordt

voorkomen dat in het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen te veel middelen gereserveerd zijn, waar gemeenten niet zelf over kunnen beschikken.

Ontwikkeling reserve Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen

Ontwikkeling Reserve GO BW	2025	2026	2027	2028	2029
<i>(in duizenden €)</i>					
Begin	€ 26.830	€ 20.979	€ 15.380	€ 12.181	€ 8.982
<i>Dotatie lagere zorg- en overige kosten BW</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
<i>Dotatie extra circulaire middelen</i>					
<i>Onttrekking Resterend exploitatietekort MO</i>	€ -3.451	€ -3.199	€ -3.199	€ -3.199	pm
<i>Onttrekking BW Innovatie</i>	€ -2.400	€ -2.400	€ -	€ -	€ -
Ultimo	€ 20.979	€ 15.380	€ 12.181	€ 8.982	€ 8.982

Het beschikbare saldo begin 2025 is circa € 26,8 miljoen.

Bij de ontwikkeling van de reserve Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen is het belangrijk om op te merken dat er vooralsnog niet uitgegaan wordt van een (jaarlijkse) dotatie aan de reserve omdat in de begroting vooralsnog uitgegaan wordt van het principe rijksbudget is werkbudget. Dit kan beschouwd worden als een conservatief uitgangspunt. In 2025 en 2026 zijn de onttrekkingen voor het innovatiefonds van 5% van de rijksbijdrage/circa € 2,4 miljoen per jaar weergegeven, evenals de verwachte onttrekking voor het jaarlijks geschatte resterende tekort op de Maatschappelijke opvang van circa € 3,0 miljoen per jaar vanaf 2026.

Over de onttrekking resterend exploitatietekort op de Maatschappelijke opvang in 2029 en de jaren daarna moet nog een besluit worden genomen. In afwachting daarvan is pm opgenomen. De reserve in 2029 komt daarom boven de €7 miljoen. Echter, een besluit om de surplus reserve uit te keren kan pas genomen worden na een eventueel besluit ook in 2029 resterend exploitatietekort op de Maatschappelijke opvang uit de Beschermd wonen middelen te dekken.

3.7 Verwerking van zienswijzen gemeenteraden

Volgt in de zomer

Bijlage 1. Financiële risico's 2025 t.b.v. berekening weerstandsvermogen

In paragraaf 3.5 zijn mogelijke (financiële) risico's voor 2025 benoemd die ten grondslag liggen aan de berekening van het weerstandsvermogen. Hieronder worden deze nader toegelicht.

Financiële risico's 2025

- Onverwachte toename aantallen cliënten in zorg (kans: 20%)

Als cliënten langer verblijven in de (regionale) Beschermd wonen-voorzieningen, of het aantal cliënten sneller toeneemt dan verwacht als gevolg, kan dit leiden tot langere wachtlijsten of extra zorgkosten indien er genoeg personeel en plekken beschikbaar zijn. De kans hierop is voor 2025 beperkt, omdat uitbreiding van personeel en plekken niet op korte termijn te realiseren zijn. Echter, de (verplichte) inzet van trajectbegeleiding direct na een indicatie kan wel tot toename van de aantallen cliënten zorgen.

- Uitbreiding van Beschermd wonen voorzieningen (kans: 10%):

De regio zet in op uitbreiding en spreiding van de (Beschermd wonen) voorzieningen. Dit kan tot toename van de uitgaven voor Beschermd wonen leiden. Anderzijds beoogt de doordecentralisatie meer verbinding met lokaal Wmo aanbod, zodanig dat plaatsing in Beschermd wonen minder vaak nodig is en van kortere duur kan zijn. Als het lukt om mensen vaker thuis te ondersteunen in plaats van in een verblijfsvoorziening zullen de kosten op de midden tot lange termijn weer afnemen.

- Verlaging in decentralisatie-uitkering Beschermd wonen vanwege een lagere vaststelling van het objectief verdeelmodel en/of een te hoge instroom in de Wlz (kans: 10%):

Vooralsnog is de verwachting dat vanaf 2026 het objectieve verdeelmodel wordt ingevoerd, dit sluit mogelijk onvoldoende aan bij de werkelijkheid in de regio en per gemeente. Ook is het verdeelmodel nog niet definitief en kan deze nog naar beneden bijgesteld worden.

Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat de instroom in de Wlz - deze instroom is hoger dan verwacht - gaat leiden tot een uitname uit het Beschermd wonen budget. Mogelijk moeten (ook door gemeenten) maatregelen genomen worden om de instroom naar de Wlz te beperken waardoor mensen langer aangewezen zijn op beschermd wonen vanuit de Wmo (waardoor de kosten Beschermd wonen dus zullen toenemen).

De kans dat dit bovenstaande risico's zich zullen voordoen is klein, maar de financiële impact kan met een huidige decentralisatie-uitkering van bijna € 48 miljoen (2025) al snel in de miljoenen lopen. Zo zou een 5% verlaging in decentralisatie-uitkering, resulteren in een verlaging van € 2,4 miljoen.

Tariefstijging als gevolg van de aanbesteding Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang en toekomstige cao-stijgingen (kans 0%)

In het kader van de aanbesteding voor de Maatschappelijke opvang en het Beschermd Wonen is een tariefonderzoek uitgevoerd om uitvoering te geven aan het uitgangspunt 'reële tarieven'. Dit uitgangspunt heeft geleid tot significant hogere tarieven binnen de nieuwe overeenkomsten. Deze werken door in de

overige kosten voor Beschermd Wonen, zoals zorg dat buiten het gecontracteerde aanbod is ingekocht. Daarnaast is er een effect van de landelijke loon- en prijsstijgingen.

De toename van de kosten Beschermd wonen wordt ingeschat op € 5,6 miljoen per jaar. De nieuwe contracten zijn per 1 juli 2024 ingegaan maar door de gefaseerde overgang in de tweede helft van 2024 is bij de jaarrekening nog geen volledige schatting te geven van het financieel effect in 2024 en het volledige jaareffect in 2025. De geschatte stijging van € 5,6 miljoen past binnen het budget en daarom is de kans op overschrijding in 2025 op nul ingeschat.

Het risico zit voornamelijk in onverwachtste tariefstijgingen als gevolg van verdere cao-stijgingen vanaf 2026. Een 2% verhoging in de tarieven zou een toename in kosten van ca. € 600.000 tot gevolg hebben. De kans hierop is echter klein omdat de grootste tariefstijging als gevolg van de laatste Cao's reeds verwerkt zijn in het voorgenoemde aanbestedingseffect.

Financiële risico's na 2025

Financieel tekort op Maatschappelijke Opvang

In het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen (GO BW) zijn afspraken zijn gemaakt over het dekken van de financiële tekorten op Maatschappelijke opvang tot uiterlijk 2028. Deels wordt dit gedekt uit het te verwachten exploitatie-overschot op beschermd wonen (€ 3,0 miljoen) en het restant uit de reserve GO BW.

Dit tekort op het budget van de Maatschappelijke opvang t.o.v. de Rijksdoeluitkering voor dit doel bestaat al jaren. Het tekort op het budget Maatschappelijke opvang is ca. € 7,0 miljoen in 2024. Een voornamelijk oorzaak van het tekort is dat prijsstijgingen niet gecompenseerd worden in de Rijksdoeluitkering Maatschappelijke opvang. Die compensatie wordt wel door het Rijk vergoed maar is toegevoegd aan het accres/gemeentefonds van de individuele regiogemeenten. Dit gaat in 2023 om ca. € 3,6 miljoen aan totale compensatie die via het accres aan de 8 regiogemeenten is toegekend, waarvan ca. € 1,1 miljoen door Haarlem is ontvangen en de rest (ca. € 2,5 miljoen) bij de overige regiogemeenten.

Het tekort op de Maatschappelijke opvang is daarmee een gezamenlijke regionale verantwoordelijkheid, ook voor de langere termijn. Dus ook na de 3 jaar periode na de doordecentralisatie (uiterlijk tot en met 2028 als deze na 1 januari 2026 plaatsvindt) waarover nu de financiële afspraken zijn gemaakt in het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen.

In deze begroting is een deel (€650.000) van de uitgaven van de Maatschappelijke opvang onder het budget Beschermd Wonen geplaatst. Dit zijn de kosten voor de opvang in de Maatschappelijke opvang van cliënten die wachten op een passende Beschermd wonen plek.

Daarnaast zet de regio in op voorkomen dakloosheid, preventie en verkorten verblijfsduur in de maatschappelijke opvang. Een kritisch knelpunt daarbij is de beschikbaarheid van een passend woningaanbod.

- Beleidsmatig gewenste krimp wordt niet gerealiseerd

Het ingezette beleid is om meer mensen thuis te begeleiden en de duur van het verblijf n een voorziening te verkorten. De beweging van Beschermd wonen naar Beschermd thuis hangt ook af van externe factoren. Bijvoorbeeld, de afbouw van bedden in de ggz heeft effect op de aantallen in Beschermd wonen. Het ontbreken van passende woningen ook. Onvoldoende gekwalificeerde beroepskrachten om de begeleiding thuis eveneens

Hoe gaan we om met deze risico's?

- Beleidsmatig zetten we met kracht in op de beweging naar Beschermd thuis
- We nemen maatregelen om het gebruik van Maatschappelijke opvang terug te dringen
- We monitoren gebruik en beleidsuitvoering nauwgezet.
- Om de financiële risico's voor individuele gemeenten op te vangen zijn er voor de eerste drie jaar – vanaf de wettelijke doordecentralisatie- vereveningsafspraken gemaakt om het risico voor de individuele gemeenten te beperken.

In het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en met de aanbieders en ketenpartners stemmen we af en spelen we in op actuele ontwikkelingen en uitdagingen.

Bijlage 2. Formatie Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen en lokaal

Formatie 2025

	2025 GO				2025 Totaal van alle gemeenten			
	FTE	Formatieve Loonsom per FTE	Overhead toeslag	Kosten FTE (incl. Overhead)	FTE	Formatieve Loonsom per FTE	Overhead toeslag	Kosten FTE (Inc. Overhead)
Netwerkregisseur	1,00	125.273	39.000	164.273	-	-	-	-
BW-beleid (gemeente)	1,50	167.163	58.500	225.663	5,20	579.498	202.800	782.298
Contractmanager (GO/gemeente)	1,00	111.442	39.000	150.442	0,30	33.433	11.700	45.133
Casemanager (GO/gemeente)	3,15	285.191	122.850	408.041	5,75	512.916	224.250	737.166
Regionaal Expertise Team (RET)	1,30	126.974	50.700	177.674	-	-	-	-
Administratieve ondersteuning	1,83	143.856	71.370	215.226	-	-	-	-
Financiële ondersteuning	0,20	22.288	-	22.288	-	-	-	-
	9,98	982.187	381.420	1.363.607	11,25	1.125.847	438.750	1.564.597

Formatie 2026-2029

	2026-2029 GO				2026-2029 Totaal van alle gemeenten			
	FTE	Formatieve Loonsom per FTE	Overhead toeslag	Kosten FTE (incl. Overhead)	FTE	Formatieve Loonsom per FTE	Overhead toeslag	Kosten FTE (Inc. Overhead)
Netwerkregisseur	1,00	125.273	39.000	164.273	-	-	-	-
BW-beleid (gemeente)	1,50	167.163	58.500	225.663	5,20	579.498	202.800	782.298
Contractmanager (GO/gemeente)	1,00	111.442	39.000	150.442	0,60	66.865	23.400	90.265
Casemanager (GO/gemeente)	3,15	285.191	122.850	408.041	6,30	566.636	245.700	812.336
Regionaal Expertise Team (RET)	1,30	126.974	50.700	177.674	-	-	-	-
Administratieve ondersteuning	1,83	143.856	71.370	215.226	-	-	-	-
Financiële ondersteuning	0,20	22.288	-	22.288	-	-	-	-
	9,98	982.187	381.420	1.363.607	12,10	1.212.999	471.900	1.684.899

Bijlage 3. Exploitatietekort Maatschappelijke opvang (situatie begin-2025)

Maatschappelijke Opvang (in duizenden euro's)

Lasten	2025	2026	2027	2028	2029
Totale structurele kosten MO	15.476	15.476	15.476	15.476	15.476
Pilot Etta Palmstraat (9 plekken)	31				
Onderhoudsfonds Velservoort achterstand wegwerken	45				
Tijdelijke uitbreiding capaciteit BCT ivm nieuwe werkwijze	150				
Totale kosten MO	15.702	15.476	15.476	15.476	15.476
Overheveling kosten 10 BW klanten in MO voorziening (opvolging AEF)	-650	-650	-650	-650	-650
Totaal	15.052	14.826	14.826	14.826	14.826
Baten	2025	2026	2027	2028	2029
Rijksbijdrage (stand Sepcirculaire '24)	-7.727	-7.727	-7.727	-7.727	-7.727
Ophoging rijksbijdrage Brede aanpak dak- en thuisloosheid	-1.106	-1.106	-1.106	-1.106	-1.106
Totaal	-8.833	-8.833	-8.833	-8.833	-8.833
Tekort	6.219	5.993	5.993	5.993	5.993
Reeds gedekt uit overheveling rijksbijdrage Beschermd Wonen	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Resterend tekort (ten laste van reserve)	3.219	2.993	2.993	2.993	2.993

Bijlage 4. Lokale uitvoeringskosten

<i>in duidenden euro's</i>	2025	2026	2027	2028	2029
Lasten					
Bijdrage per gemeente aan overige kosten GO					
Beverwijk	-	-	-	-	-
Bloemendaal	-	-	-	-	-
Haarlemmermeer	-	-	-	-	-
Heemskerk	-	-	-	-	-
Heemstede	-	-	-	-	-
Velsen	-	-	-	-	-
Zandvoort	-	-	-	-	-
Haarlem	-	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-
Personeelskosten buiten GO per gemeente*					
Beverwijk	144	155	155	155	155
Bloemendaal	118	130	130	130	130
Haarlemmermeer	332	355	355	355	355
Heemskerk	131	142	142	142	142
Heemstede	118	130	130	130	130
Velsen	199	211	211	211	211
Zandvoort	118	130	130	130	130
Haarlem	403	432	432	432	432
Totaal	1.565	1.685	1.685	1.685	1.685

*De personeelskosten buiten de GO per gemeente worden gedekt door een bijdragen vanuit het GO BW.

Toelichting; er worden geen bijdragen van gemeenten aan het GO BW gedaan, het Rijksbudget voor Beschermd wonen is immers niet gedecentraliseerd

Bijlage 5. De verdeelsleutel op basis van het (voorlopige) objectief verdeelmodel

Bijdrage per gemeente aan overige kosten GO	Verdeling cf AEF
Beverwijk	8,4%
Bloemendaal	4,9%
Haarlemmermeer	23,4%
Heemskerk	6,9%
Heemstede	4,2%
Velsen	12,9%
Zandvoort	3,3%
Haarlem	36,0%
Totaal	<hr/> 100,0%